

Avgjørelse

Avsagt 11.05.2023

Saksnr. 1/23

Domsutvalgets medlemmer: **Knut Kolloen**
Morten Enger Kjær
Ingeborg Kristin Sunde

Parter: **NIFs Påtalenemnd**

mot

A

Saken gjelder krav om straff etter Norges Idrettsforbunds (NIFs) sanksjonsregelverk § 1-4 første ledd bokstav a, b og j (tidligere NIFs lov § 11-4 (1) bokstav a, b og j).

Styret i *** [idrettslag] besluttet ved styremøte den 1. september 2022 å inngi påtale til Påtalenemnden for Norges Idrettsforbund og Olympiske og Paralympiske komité (Påtalenemnden) mot A ("A"), født **. ** 2000, for brudd på NIFs lov § 11-4 (1) bokstav a, b og j.

Påtalenemnden besluttet den 10. januar 2022 å inngi påtale mot A.

A hadde tilsvarsfrist 5. februar 2023. Tilsvar er ikke inngitt i saken.

Påtalenemnden har opplyst om at A var medlem i *** [idrettslag] på tidspunktet hvor hendelsene fant sted. Han omfattes dermed av NIFs lov.

Sakens bakgrunn:

Grunnlaget for anmodningen til påtalenemnden var at A hadde kjøpt alkohol til mindreårige jenter og hatt seksuell omgang med en av jentene.

Lørdag 4. juli 2020 skulle fire av jentene på *** [idrettslag] J15 treffes hjemme hos A sin søster, som også var en del av J15-laget. A, som på dette tidspunktet var assisterende trener for J15, hadde i forkant av sammenkomsten skaffet alkohol til jentene.

Natt til søndag 5. juli 2020 skal A ha hatt seksuell omgang med fornærmede ved at han førte en eller flere fingre inn i fornærmedes skjede. Fornærmede, som den gang var 15 år og 11 måneder, var spiller på J15. Både fornærmede og A drakk alkohol denne kvelden.

A er domfelt for forholdet, seksuell omgang med barn mellom 14 og 16 år, jf. straffeloven § 302, ved Gulating lagmannsretts dom av 3. mai 2022. Dommen er nå rettskraftig.

Ved ankeforhandlingen for lagmannsretten erkjente A seg skyldig etter tiltalebeslutningen, likevel slik at han anførte straffebortfall etter straffeloven § 308 på grunnlag av jevnbyrdighet i alder og utvikling.

For beskrivelse av hendelsesforløpet hitsettes:

Ut på kvelden vart B dårleg og ba om vatn. Tiltalte har forklart at han fann eit tilfeldig glas, og fylte opp. Fornærma har forklart at det var sprit i glaset, og at tiltalte heldt glaset slik at han tvang innhaldet i ho. Tiltalte har i si forklaring ikkje utelukka at det var noko sprit i glaset, men at hensikten hans var å gje ho vatn. Han har forklart at han hjalp ho med å drikka, då han oppfatta at ho trong hjelp til dette. Båe to har forklart at etter denne episoden kyste tiltalte fornærma. Ei stund etter dette igjen gjekk fornærma på baderommet. Tiltalte har forklart at han lurte på om noko var gale, så han følgde etter ho. Inne på badet kyste tiltalte ho på nytt, og han sa til ho at ho ikkje måtte seia det til nokon.

(...)

Ei stund etter at dei hadde lagt seg kom tiltalte inn på rommet og la seg ved sida av B. Det er samanfallande forklaringar frå tiltalte og fornærma om at tiltalte tok av fornærma bh'en og at han deretter tok ho utanpå trusa før han hadde fingrar inne i skjeden på ho. Deretter gjekk han ut av rommet. Ifølgje tiltalte gjorde han dette for å kle av seg. Både to har forklart at han kom inn att på rommet, og at han då la seg ved sida av B på nytt før han nok ein gong hadde fingrar inne i skjeden på ho. Han forlet deretter rommet. I følgje han sjølv av di han fekk ein tanke om at dette var galt, ettersom B var veninna av systra hans.

A og fornærmede hadde ulike forklaringer når det gjelder hendelsesforløpet og forståelsen av dette. A forklarte for lagmannsretten at han oppfattet det som skjedde som noe begge ønsker, og at fornærmede ikke hadde vært avvisende til han i løpet av kvelden. Han mener at de to fikk øyekontakt da han kom inn på soverommet, og oppfattet det som at fornærmede lagde orgasmelignende lyder i senga. A forklarte videre at det aldri ville skjedd dersom fornærmede hadde sagt at hun ikke ønsker det.

Videre forklarer A at han trodde fornærmede var over 16 år, men erkjente at han ikke gjorde nok for å undersøke dette.

Fornærmede forklarte på sin side at hun sa klart nei til å sitte på fanget til A, men at han da dyttet henne slik at hun landet på fanget hans. Hun forklarer en situasjon i løpet av kvelden der hun gikk inn på badet, hvor A fiklet opp låsen, kom inn og låste døren etter seg. Han skal så ha dyttet henne opp mot veggen, og kysset henne før han sa at dette skulle hu «halda kjeft om» til søsteren.

Fornærmede forklarer at hun og A ikke hadde blikkontakt da han kom inn på soverommet. Hun latet som at hun sov. Hendende til A var overalt, hun snudde på seg hele tiden, og prøvde å lage lyder for å signalisere at hun ikke likte det han gjorde. Hun turte ikke å si noe. Fornærmede avviser at det som skjedde den kvelden var noe hun ønsket eller var med på.

Lagmannsretten la fornærmede sin forklaring til grunn. Lagmannsretten la til grunn at A var pågående overfor fornærmede hele kvelden, uoppfordret tok seg inn på rommet der fornærmede og ei venninne hadde lagt seg, og førte en eller flere fingre inn i skjeden hennes. Fornærmede var våken da det skjedde og ønsker ikke å ha sex med A, men hun turte ikke å si ifra. Lagmannsretten la i sin vurdering vekt på A sin tilknytning til ** [idrettslaget].

A ble i lagmannsretten dømt til fengsel i ni måneder, samt til å betale oppreisningserstatning på kr 70 000 til fornærmede.

Saksgangen i Domsutvalget:

I brev av 22. januar 2023 oversendte Domsutvalget begjæring om påtale til A med tilsvarsfrist den 5. februar 2023. Domsutvalget mottok ikke bekreftelse fra A på at påtalen var mottatt og kontaktet han derfor per SMS den 17. januar 2023 for å få bekreftet dette. Domsutvalget var i kontakt med påtalenemnden og fikk opplyst en ny e-postadresse som påtalen ble sendt til. Domsutvalget mottok ikke svar og forsøkte å kontakte A per SMS på ny den 26. januar 2023. Domsutvalgets henvendelser til A står fortsatt ubesvart.

Saken vurderes som akseptabelt opplyst.

Partenes anførsler:

Påtalnemnden har lagt ned påstand om at A dømmes for overtredelse av NIFs lov § 11-4 (1) bokstav a, b og j, til tap av retten til å inneha valgte eller oppnevnte tillitsverv og rett til medlemskap og derav følgende rettigheter i organisasjonsledd tilsluttet NIF (eksklusjon), jf. NIFs lov § 11-7 (1) d) og f), i en periode Domsutvalget finner passende.

Påtalnemnden anfører at tilknytningskravet er oppfylt, og viser til at både A og jentene var medlemmer av *** [idrettslag], at jentene var utøvere på klubbens J15-lag, og at A var assisterende trener for laget. Sammenkomsten hos A og hans søster var ikke et formelt arrangement i regi av klubben som sådan, men påtalnemnden viser til at sammenkomsten var forbeholdt jenter på J15-laget og at jentenes kjennskap til A var gjennom deres felles tilknytning til J15-laget. Påtalnemnden viser i den forbindelse til at lagmannsretten har vektlagt A sin tilknytning til *** [idrettslaget] i straffesaken.

Påtalnemnden anfører at A har opptrådt i strid med NIFs retningslinjer mot seksuell trakassering og overgrep, og videre at A har opptrådt i strid med *** [idrettslaget]s retningslinjer for alkohol. Handlingene rammes derfor av NIFs lov § 11-4 (1) a.

Videre anfører påtalnemnden at A er domfelt for seksuell omgang med en av jentene og at handlingene rammes av bestemmelsene i NIFs lov § 11-4 (1) b. Videre anføres det at handlinger A har utført representerer et brudd med NIFs lov § 11-4 (1) j). Både brudd med retningslinjer knyttet til alkohol og seksuelle overgrep er klart uønsket atferd, og egnet til å skade idrettens anseelse hvis slik atferd ikke sanksjoneres.

Påtalnemnden gjør gjeldende at A har opptrådt med tilstrekkelig grad av skyld.

Påtalnemnden viser til at allmennpreventive hensyn gjør seg sterkt gjeldende i saker om seksuelle overgrep, noe som taler for en streng reaksjon. Likevel slik at straffen kan gjøres tidsbegrenset. En straff på fem år vil etter påtalnemndens syn være et passende tidsrom.

Påtalnemnden har nedlagt slik påstand:

A dømmes for overtredelse av NIFs lov § 11-4 (1) bokstav a, b og j, til tap av retten til å inneha valgte eller oppnevnte tillitsverv og rett til medlemskap og derav følgende rettigheter i organisasjonsledd tilsluttet Norges Idrettsforbund (eksklusjon), jf. NIFs lov § 11-7 (1) d) og f), i en periode Domsutvalget finner passende.

A har ikke fremmet sine anførsler til domsutvalget.

Domsutvalget bemerker

Skyldspørsmålet

Ved Idrettsstyrets vedtak 19. januar 2023 i møte nr. 19 (2021-2023), sak 189, som fulgte opp vedtak 11.2 fra det ekstraordinære idrettstinget 2021, ble samtlige bestemmelser om alminnelige disiplinærforføyninger, sanksjoner etter særforbunds regelverk og straffebestemmelser som frem til da utgjorde NIFs lov kapittel 11, flyttet til et særskilt sanksjonsregelverk som er hjemlet i ny NIFs lov § 11-1. Endringen trådte i kraft 1. februar 2023. Det ble ikke gjort endringer i det materielle eller prosessuelle innholdet i de aktuelle bestemmelsene. Når domsutvalget viser til bestemmelser i sanksjonsregelverket, er det altså snakk om de samme bestemmelsene som før endringen stod i NIFs lov kapittel 11. Samtlige bestemmelser har fått ny nummerering ved at paragraftall som i NIFs lov kapittel 11 startet med 11, i sanksjonsregelverket starter med 1.

A var medlem av *** [idrettslag], Norges **forbund og NIF, og omfattes dermed av de som kan straffes etter straffebestemmelsene i NIFs sanksjonsregelverk § 1-3 første ledd bokstav a.

Domsutvalget finner sakens faktiske side tilfredsstillende opplyst ved de saksdokumentene som foreligger. Muntlig forhandling er ikke nødvendig, noe som heller ikke er krevd av partene. Det vises til NIFs sanksjonsregelverk § 1-12-3-2 fjerde ledd.

Det følger av NIFs sanksjonsregelverk § 1-4 første ledd bokstav b at straff kan ilegges der påtalte "begår seksuelle overgrep eller seksuell trakassering". Skyldkravet er forsett og uaktsomhet, jf. NIFs sanksjonsregelverk § 1-5 første ledd, og manglende kjennskap til straffebestemmelsene etter at de har trådt i kraft er ikke straffriende eller straffnedsettende, jf. NIFs sanksjonsregelverk § 1-5 tredje ledd.

Begrepene "seksuell trakassering" og "seksuelle overgrep" kom inn i NIFs lov under Idrettstinget i 2015. Fra forarbeidene fremgår det at seksuell trakassering omfatter uønsket seksuell oppmerksomhet som er plagsom for den oppmerksomheten rammer, og at seksuelle overgrep omfatter enhver fysisk eller psykisk utnyttelse av en annens seksuelle integritet.

Domsutvalget må ta stilling til om A har begått seksuell trakassering eller seksuelle overgrep, og domsutvalget legger til grunn ved vurderingen at enhver rimelig tvil skal komme ham til gode, jf. NIFs sanksjonsregelverk § 1-12-3-2 fjerde ledd siste punktum.

På bakgrunn av sakens dokumenter finner domsutvalget det bevist utover enhver rimelig tvil at A har hatt seksuell omgang med en av jentene på *** [idrettslaget] sitt J15-lag. Handlingen rammes av NIFs sanksjonsregelverk § 1-4 første ledd bokstav b. Domsutvalget har ved denne vurderingen vektlagt Gulating lagmannsretts dom av 3. mai 2022.

Domsutvalget finner det videre bevist utover enhver rimelig tvil at A har utvist forsett.

Det er et vilkår for straff etter idrettens bestemmelser at de påtalte handlingene har en tilknytning til idrettslig aktivitet. Dette vilkåret forutsetter ikke at de aktuelle handlinger har skjedd i direkte sammenheng med utøvelsen av idrettslig aktivitet, men også handlinger som skjer utenfor trening eller konkurranse som likevel er relatert til og foranlediget av påtaltes aktivitet innen idretten omfattes.

Domsutvalget viser til at påtalte var hjelpetrener for *** [idrettslaget] fornærmede spilte på da hendelsene skjedde. Han sto i en særstilling overfor utøvere generelt, og spesielt yngre utøvere hvor muligheten for å utnytte og misbruke tillitsforholdet er betydelig.

Selv om de forhold som påtalen gjelder ikke skjedde i forbindelse med et arrangement i regi av klubben, finner domsutvalget således at de påtalte handlingene har tilknytning til idrettslig aktivitet. Det legges her vekt på at fornærmedes kjennskap til påtalte var gjennom felles tilknytning til J15-laget.

Fastsettelse av reaksjon:

Det følger av NIFs sanksjonsregelverk § 1-7 første ledd at de straffer som kan idømmes er bot, inndragning, tap av rett til å inneha valgte eller oppnevnte tillitsverv, utelukkelse fra konkurranse og organisert trening, eksklusjon, tap av rett til å holde arrangement, tap av premier, mesterskap, poeng, resultat, passering eller hedersbevisning. Etter annet ledd kan slikt tap som nevnt i første ledd idømmes for en begrenset tid eller for alltid.

Påtalenemnden har foreslått at A idømmes tap av rett til å inneha valgte eller oppnevnte tillitsverv og rett til medlemskap og derav følgende rettigheter i organisasjonsledd tilsluttet NIF (eksklusjon) i 5 år.

Det er domsutvalgets vurdering at A sin opptreden er svært klanderverdig, totalt uforenlig med idrettens idealer og således klart i strid kravene som må stilles til hans atferd i tilknytning til idretten. Domsutvalget kan vise til følgende fra Gulating lagmannsretts straffutmålingspremisser, som er dekkende også for Domsutvalget:

*I straffskjerpande retning legg lagmannsretten vekt på at framferda til tiltalte framstår som ei klar utnytting av fornærma. Han kjøpte inn alkohol til dei mindreårige jentene, og var pågåande og nærgåande overfor fornærma medan dei båe inntok alkohol. Den rolla han hadde overfor fornærma som hjelpetrenaren for *** [idrettslaget] fornærma spelte på, og den som skulle passa på systema si og veninnene den aktuelle kvelden, ivaretok han ikkje, men valde i staden å utnyttta situasjonen til eigne føremål. Lagmannsretten legg elles til grunn, ut frå provføringa, at tiltalte si handling har svekka livskvaliteten til fornærma. Både fornærma og hennar behandlar, psykolog Zuk, har forklart seg om dette. Fornærma mista tryggleiken etter hendinga og har vore plaga av angst og har hatt tilpassingsforstyrningar. Overgrepet har plaga ho i dagleglivet, og ho har slutta å spela ** [idrett], noko som var ein viktig del av livet hennar.*

Sterke individualpreventive grunner taler for en svært merkbar reaksjon overfor påtalte. Samtidig tilsier også sterke allmennpreventive hensyn at det reageres strengt i alle saker som gjelder seksuelle overgrep innenfor idrettens sfære.

I NIFD-2016-17 uttalte domsutvalget følgende om straffutmåling i sedelighetssaker:

Det er noe sprikende praksis når det gjelder fastsettelse av tidsperioden for straff ved "sedelighetssaker", j.f. blant annet NIFD-2009-3, NIFD-2012-18, NIFD-2013- 16 (alle avgjørelsene ble opprettholdt etter anke til Appellutvalget) og NIFD-2016-28. Tidsperioden varierer i disse avgjørelsene fra 3 år til (livsvarig). Straffen på 3 års utelukkelse i NIFD-2012-18, fremstår med dagens øyne noe mild. Det må også ses hen til at straffen for slike forbrytelser i den alminnelige strafferetten er blitt vesentlig strengere med årene.

Ved en sammenligning med eksempelvis appellutvalgets avgjørelse i sak 2/22 med videre henvisninger, som gjaldt overprøving av domsutvalgets sak 5/2019 og var en langt alvorligere sak, kan påtalenemndas forslag til reaksjon synes noe mild.

Domsutvalget kan ikke se at det foreligger formildende momenter av betydning ved reaksjonsfastsettelsen.

Domsutvalget finner etter omstendighetene likevel at reaksjonen i dette tilfellet passende kan settes som foreslått av påtalenemnda til eksklusjon i 5 år.

A ble ved *** [idrettslag]s brev av 30. september 2020 midlertidig fratatt sitt medlemskap i *** [idrettslaget], jf. Bilag 3 til påtalenemndas begjæring. Denne fratagelsen kan ikke likestilles med en suspensjon fra idretten, og har etter domsutvalgets vurdering ikke betydning for når straffen begynner å løpe. Andre opplysninger om suspensjon foreligger ikke. Den idømte reaksjonen løper etter dette fra tidspunktet for endelig avgjørelse, jf. NIFs sanksjonsregelverk § 1-15 første ledd.

Dommen er enstemmig.

S l u t n i n g

A, født **.**. 2000, dømmes for overtredelse av NIFs sanksjonsregelverk § 1-4 første ledd bokstav a, b og j, jf. § 1-5, til tap av retten til å inneha valgte eller oppnevnte tillitsverv og rett til medlemskap og derav følgende rettigheter i organisasjonsledd tilsluttet NIF (eksklusjon), jf. sanksjonsregelverk § 1-7 (1) bokstav d og f, i 5 – fem - år regnet fra tidspunktet for endelig avgjørelse.

Knut Kolloen

Morten Enger Kjær

Ingeborg Kristin Sunde